

KRÁTKÁ SDĚLENÍ

Výskyt hříbu příživného (*Pseudoboletus parasiticus*) ve Slezsku (Česká republika)

Occurrence of the Parasitic Bolete (*Pseudoboletus parasiticus*) in Silesia (Czech Republic)

Keywords: *Pseudoboletus parasiticus*, Boletales, mycofloristics, records

Abstract. The author mentions two new sites of the Parasitic Bolete (*Pseudoboletus parasiticus*) in Silesia. Its sporocarps were recorded on the Common Earthball (*Scleroderma citrinum*) in Krásná (Frýdek-Místek District) each year in August 1964–1966 and in Bohumín in September 2016 (Karviná District).

Hřib příživný *Pseudoboletus parasiticus* (Bull.) Šutara 1991 je stopkovýtrusná houba (Basidiomycota) z třídy Agaricomycetes, řádu hřibotvarých (Boletales) a čeledi hřibovitých (Boletaceae) (ŠUTARA 1991; HOLEC et al. 2012). Basionym: *Boletus parasiticus* Bull. 1790. Synonyma: *Versipellis parasitica* (Bull.) Quél. 1886, *Xerocomus parasiticus* (Bull.) Quél. 1888, *Suillus parasiticus* (Bull.) Kunste 1898 a *Ceriumycetes parasiticus* (Bull.) Murill 1909 (INDEX FUNGORUM 2016a). Starší česká jména: hřib cizopasný, h. parazitický, h. parazitický, poddoubník parazitický, suchohřib cizopasný, s. parazitický a s. příživný (JIRÁSEK 2016). V Japonsku byl popsán ve 20. století ještě další druh rodu *Pseudoboletus*: hřib hvězdákožijný (*Pseudoboletus astraeicola* (Imazeki) Šutara 2005) (INDEX FUNGORUM 2016b), jehož plodnice vyrůstají na kulovitých, ještě nerozervřených plodnicích hvězdáku vlhkoměrného *Astraeus hygrometricus* (Pers.) Morgan, takže by mohly být zaměněny s hřibem příživným. Úvahy PILÁTA (1953) o možném nálezu hříbu hvězdákožijného v Evropě se zatím nepotvrdily (cf. ŠUTARA 2005).

Hřib příživný roste od srpna do října na vlhkých stanovištích v kyselých jehličnatých nebo smíšených lesích, nejčastěji v rašelinných borech, někdy také na březích a hrázích rybníků. Podhoubí hříbu příživného je schopné tvořit ektomykorhizu, ale není schopné absorbovat dostatek živin potřebných k růstu plodnic. Proto v období fruktifikace napadá plodnice pestřce obecného *Scleroderma citrinum* Pers., z nichž svými rhizomorfií vysává živiny potřebné k tvorbě svých plodnic (ŠUTARA et al. 2009). Hřib příživný vyrůstá z bazální části pestřců nejčastěji v trsech po 3–10 plodnicích, jednotlivě jen zřídka. Vzácně parazituje také na pestřci bradavčitém *Scleroderma verrucosum* (Bull.) Pers. (ŠMARD 1963). Pro svou specifickou ekologii je nezaměnitelným druhem (MIKŠÍK 2015). Na území Česka se vyskytuje hojněji jen v některých oblastech, např. v Polabské nížině a hlavně v Třeboňské pánvi (ŠUTARA et al. 2009). Na Slovensku roste jen ve třech oblastech (BARANOVIC 2016). Nerovnoměrné rozšíření hříbu příživného je dobře patrné z mapování v 20. století, v němž uvedl ŠMARD (1963) z území Čech 32 lokalit, na Moravě pouze tři lokality a ve Slezsku žádnou. Nálezová databáze chráněných území ČR obsahuje pouze lokality z Čech (AOPK ČR 2016). Z českého území Slezska (KARTOUS & KALUS 1992) je znám pouze jediný obecný údaj o výskytu na Třinecku (DECKEROVÁ et al. 2013).

Nové lokality *Pseudoboletus parasiticus* ve Slezsku:

Silesia, Bohumín, okr. Karviná (6076), 49°54'24.285"N, 18°21'36.012"E, 199 m n. m., městská část Nový Bohumín, park Petra Bezruče, 13.IX.2016, v období 17.–26.IX.2016 každodenně, vše leg., det. et foto J. Šuhaj, coll. J. Šuhaj (Bohumín).

Silesia, Krásná, okr. Frýdek-Místek (6476), 49°35'46.474"N, 18°25'24.121"E, 520 m n. m., les v jižní části prameniště potoka Řičky, 1964–1967, každoročně v VIII., vše not. et det. J. Šuhaj.

Hřib příživný jsem ve Slezsku našel v září v planárním a v říjnu v submontánním výškovém stupni a všechny jeho plodnice fruktifikovaly na pestřici obecném (*Scleroderma citrinum*). V roce 2016 jsem v bohumínském městském parku zaznamenal na plodnicích pestřců v naprosté většině případů jen jednu plodnici *Pseudoboletus parasiticus* a pouze v jednom případě dvě plodnice. V jednotlivých dnech jsem našel na lokalitě nízké počty plodnic (1–5) a pouze dne 20.IX.2016 sedm plodnic.

Poděkování. Za připomínky k textu a cizojazyčný překlad vděčím Mgr. M. Mandákovi (Ostrava).

AOPK ČR 2016: Výskyt druhu *Pseudoboletus parasiticus* podle záznamů v ND OP. Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky [online]. Dostupné v WWW: <http://portal.nature.cz/nd-dev/nd_atlas_mapa_qbackground.php?idTaxon=20208> [cit. 27.IX.2016]. – BARANOVIC R. 2016: Suchohřib cudzopasný *Pseudoboletus parasiticus* (Bull.: Fr.) Šutara. Suchohřib příživný. Nahuby.sk [online]. Dostupné v WWW: <<http://www.nahuby.sk/atlas-hub/Pseudoboletus-parasiticus/suchohrib-cudzopasny/suchohrib-prizivny/ID671>> [cit. 27.IX.2016]. – DECKEROVÁ H., BALNER V. & GRACA M. 2013: Houby (Macromycetes), pp. 84–129. In: ROHÁČEK J., ŠEVČÍK J. & VLK P. (eds): Příroda Slezska. Slezské zemské muzeum, Opava, 478 pp. – HOLEC J., BIELICH A. & BERAN M. 2012: Přehled hub střední Evropy. Academia, Praha, 624 pp. – INDEX FUNGORUM 2016a: *Pseudoboletus parasiticus* (Bull.: Fr.) Šutara [online]. Dostupné z WWW: <<http://www.indexfungorum.org/Names/NamesRecord.asp?RecordID=129783>> [cit. 27.IX.2016]. – INDEX FUNGORUM 2016b: *Pseudoboletus astraecicola* (Imazeki) Šutara [online]. Dostupné z WWW: <<http://www.speciesfungorum.org/Names/GSDspecies.asp?RecordID=365423>> [cit. 27.IX.2016]. – JIRÁSEK S. 2016: Hřib příživný *Pseudoboletus parasiticus* (Bull.: Fr.) Šutara. Biolib [online]. Dostupné z WWW: <<http://www.biolib.cz/cz/taxon/id60145>> [cit. 27.IX.2016]. – KARTOUS J. & KALUS J. 1992: Slezsko očima statistiky. Okresní oddělení Českého statistického úřadu v Opavě, Opava, 42 pp. – MIKŠÍK M. 2015: 1000 českých a slovenských hub. Svojtka & Co, Praha, 800 pp. – PILÁT A. 1953: Suchohřib hvězdákožijný – *Xerocomus astereicola* Imazeki. Česká mykologie, 7(3): 103. – ŠMARDA F. 1963: Příspěvek k mapování makromycetů v Evropě na příkladu suchohříbu příživného – *Xerocomus parasiticus* (Bull. Ex Fr.) Quél. v Československu. Česká mykologie, 17(3): 127–133. – ŠUTARA J. 1991: *Pseudoboletus*, a new genus of Boletales. Česká mykologie, 45(1–2): 1–9. – ŠUTARA J. 2005: Central European genera of the Boletaceae and Suillaceae, with notes on their anatomical characters. Czech Mycology, 57(1–2): 1–50. – ŠUTARA J., MIKŠÍK M. & JANDA V. 2009: Hříbovité houby. Čeleď Boletaceae a rody *Gyrodon*, *Gyroporus*, *Boletinus* a *Suillus*. Academia, Praha, 296 pp.

Jiří ŠUHAI

Svatopluka Čecha 1075, CZ-735 81 Bohumín, e-mail: ssuh@email.cz

Obr. 1. Hřib příživný (*Pseudoboletus parasiticus*), Bohumín (Slezsko), 13.IX.2016, foto J. Šuhaj
Fig. 1. Parasitic Bolete (*Pseudoboletus parasiticus*), Bohumín (Silesia), 13.IX.2016, photo by J. Šuhaj

Obr. 2. Hřib příživný (*Pseudoboletus parasiticus*), Bohumín (Slezsko), 13.IX.2016, foto J. Šuhaj
Fig. 2. Parasitic Bolete (*Pseudoboletus parasiticus*), Bohumín (Silesia), 13.IX.2016, photo by J. Šuhaj

